

TŠETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA -HANKKEEN SEURANTARAPORTTI AJALTA 1.4.2016 – 31.8.2016

Tšetanes naal -hankkeen tavoitteena on osaltaan vastata Romanipoliittisessa ohjelmassa esiin tuotuun tarpeeseen nostaa Suomen romaniväestön koulutustasoa ja sitä kautta heidän osallisuuttaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutukseen ja työmarkkinoille pääsyyn on todettu tarvittavan erityisiä toimia niin nuorten kuin aikuisten romanien kohdalla.

Romaniväestölle suunnattujen, koulutuspolkuja tukevien toimenpiteiden lisäksi hankkeen avulla pyritään parantamaan myös viranomaisten, opetus- ja ohjaustyötä tekevien sekä muiden romaneja toiminnassaan kohtaavien tietoisuutta romanikulttuurista ja valmiutta ottaa yhteisön erityistarpeet huomioon erityisesti koulutuskysymyksissä, mutta myös laajemmin. Suomen romanit ovat yhteisö, jonka sisältä löytyy vahvaa kulttuurista ja sosiaalista tietotaitoa, joka on merkittävä resurssi käytettäväksi esimerkiksi sosiaali-, ohjaus- ja terveyspalvelujen kehittämisessä. Tavoitteena on, että toimijoiden parempi tieto- ja valmiustaso edesauttavat yhteistyötä romaniväestön kanssa sekä luovat vahvempaa perustaa yhteiselle kehittämiselle, jonka avulla voidaan luoda toimivia romanien koulutukseen ja työelämään pääsyä edistäviä toimintamalleja.

Hankkeen päätoteuttajana toimii Diakonia-ammattikorkeakoulu. Hankkeen osatoteuttajia ovat KRIS Etelä-Suomi ry, Suomen Romanifoorumi ry, Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, Otavan Opisto, Kirkkopalvelut/Seurakuntaopisto, Helsingin kaupunki, Salon kaupunki sekä Tampereen kaupunki.

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak) on Tšetanes naal – koulutuspoluilla -hankkeen päätoteuttaja. Diak vastaa hankkeessa hankekoordinaatiosta, hallinnoinnista ja raportoinnista. Diakin vastuulla on hankkeen valtakunnallisten toimenpiteiden sekä viestinnän organisoiminen ja toteuttaminen yhteistyössä osatoteuttajien kanssa. Diak tekee aktiivista verkostoitumis- ja sidosryhmyötä sekä tukee hankehenkilöstöä ja fasilitoi osatoteuttajien yhteistyötä. Diak huolehtii myös tulosten levittämisestä verkostossa. Diak organisoii yhteistyörakenteet ja -muodot Nevo tiija -hankkeen (TL 5, No 102229) kanssa. Hankkeiden projektipäälliköt toimivat työparina. Diakin opiskelijat tekevät hankkeessa opinnäytetöitä ja oppimistehtäviä, joiden kautta voidaan tukea hankkeen toimenpiteitä eri puolilla maata.

Diakilla on hallinnointivastuun lisäksi myös omia hankesuunnitelmaan kirjattuja sisällöllisiä tavoitteita. Diakissa luodaan ja pilotoidaan hankkeeseen liittyen korkeakoulutuksesta kiinnostuneiden romanien tukipaja. Jatkossa tukipajatoimintaa voidaan integroida 2. asteen koulutuksen sisään.

Diakin toiminta hankkeen vetäjänä on lähtenyt vauhdikkaasti ja suunnitelman mukaisesti käyntiin. Projektipäällikkö aloitti työnsä 1.4.2016. Muut hankkeen työntekijät – osa-aikainen projektiassistentti sekä kaksi osa-aikaista hanketyöntekijää – aloittivat hanketyönsä huhti-toukokuun 2016 aikana.

Hallinnointi

Projektipäällikkö ja projektiassistentti ovat tehneet tiivistä yhteistyötä hankkeen hallinnointiin liittyen. Hankkeen rahoittajan edustajaa on päästy kuulemaan hankkeen aloitustilaisuudessa (4.5.2016). Osatoteuttajille on järjestetty talouteen liittyvä infopaja. Projektipäällikkö ja projektiassistentti ovat aktiivisesti ohjeistaneet hanketoimijoita sekä ryhmänä että yksittäisenä toteuttajana (sähköposti, puhelut). Osatoteuttajille on toimitettu hankehallintoon liittyvät materiaalit ja/tai opastettu siihen, mistä ne löytyvät. Seurantajakson aikana projektipäällikkö muodosti ja kutsui koolle hankkeen ohjausryhmän, jonka ensimmäinen kokous pidettiin 7.6.2016.

Hankkeen sisäinen yhteistyö

Seurantajakson aikana on järjestetty kaksi hallinnoijan ja osatoteuttajien yhteistä hanketapaamista (4.5 sekä 22.8). Hankkeelle on perustettu viestintätyöryhmä, joka seurantajakson aikana kokoontui kaksi kertaa. Projektipäällikkö on ohjannut ja innostanut osahankkeita aloittamaan ja vahvistamaan keskinäistä

yhteistyötään. Projektipäällikkö vieraili seurantajakson aikana Salon kaupungin, Tampereen kaupungin sekä Suomen Romanifoorumin ja KRIS E-S:n osahankkeiden luona.

Tšetanes naal - ja Nevo tiija -hankkeiden yhteistyö

Nevo tiija hankkeen projektipäällikön aloitettua elokuussa 2016 aloitettiin välittömästi hankkeiden keskinäinen tiivis yhteistyö. Yhteistyö ulottuu esim. viestintään ja tiedottamiseen sekä verkostoitumiseen ja yhteisten tapahtumien järjestämiseen. Elokuussa aloitettiin hankkeiden yhteisen tapahtuman järjestelytyöt (messutapahtuma 23.11.2016).

Tiedostus ja viestintä sekä verkostoyhteistyö

Seurantajakson aikana hankkeesta laadittiin kaksi tiedotetta. Ensimmäisen niistä toteutti Diakin viestinnän asiantuntija ja toisen projektipäällikkö hanketyöntekijöiden sekä viestinnän asiantuntijan avustuksella. Hankkeesta tiedotettiin seurantajaksolla Diakin kotisivujen, sähköpostilistan sekä hanketoimijoiden eri kanavia hyödyntävien verkostojen kautta. Hankkeen viestintätyöryhmä on suunnitellut ja pohjustanut hankkeen sisäistä ja ulkoista viestintää. Seurantajakson aikana on aloitettu yhteisen esitteen ja julisteen työstäminen. Projektipäällikkö ja viestinnän asiantuntija ovat tarkistaneet ja kommentoineet osatoteuttajien omia tiedotteita ja muuta viestintään liittyvää materiaalia.

Projektipäällikkö on esitellyt seurantajakson aikana hanketta mm. Kiipulan ammatti- ja aikuiskoulutukseen liittyvässä seminaarissa 13.6, Opetushallituksen romaniväestön koulutusryhmän työvaliokunnan kokouksessa 15.6.2016, Diakin sisäisissä tilaisuuksissa (esim. 4.4 ja 10.5) sekä vähemmistö- ja muuttoliikekonferenssissa Oslissa 10–11.8. Projektipäällikkö osallistui Pohjoismaiseen Romanipoliittiseen seminaariin Helsingissä 16.6.2016. Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyötä on hankkeen tiimoilta tehty mm. romanijärjestöjen ja koulutusorganisaatioiden ja eri viranomaistahojen edustajien kanssa.

Tukipajatoiminta

Diakin hankkeessa työskentelevät lehtorit aloittivat seurantakauden aikana rakentaa syyskuussa 2016 aloitettavaa korkeakouluopinnoista kiinnostuneiden romanien tukityöpajaa. Pajasta laadittiin tiedote, joka lähetettiin laajaan jakeluun kesäkuussa ja uudelleen elokuussa 2016.

Diakin osalta 1. maksatuskauden laskutettavat kustannukset ovat syntyneet hankkeen henkilöstökuluista.

KRIS Etelä-Suomi ry.

Kris E-S:n tavoitteena hankkeessa on etsivään ja ohjaavaan henkilökohtaiseen kartoitukseen perustuen tukea vankilassa olevien ja vankilasta vapautuneiden sekä rikollisen elämän riskin alla elävien romanihenkilöiden oman identiteetin löytymistä. Näin kohderyhmään kuuluvia voidaan paremmin ohjata löytämään omat opiskelu- ja työllistämistavoitteensa ja heitä voidaan kohdistetusti tukea näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Hanketyöntekijän tehtävänä on silloittaa nivelvaiheissa olevien vankien polkuja opiskeluun tai työelämään. Samalla kehitetään sopivia nivelvaiheiden tukimekanismeja vankiloihin ja muihin laitoksiin. Hanketyöntekijä tekee yhteistyötä muiden osatoteuttajien kanssa.

Huhti-elokuun 2016 aikana Kris E-S:n toiminta on vastannut hyvin hankesuunnitelman kirjauksia. Osahankkeen osa-aikainen hanketyöntekijä aloitti työnsä huhtikuussa 2016. Hän on tavannut kohderyhmään kuuluvia henkilöitä toimistolla, mutta ennen kaikkea vankiloissa ja etsivän työn kautta kauppakeskuksissa ja kaduilla. Vankiloiden henkilöstölle ja muiden sidosryhmien edustajille on järjestetty infotilaisuuksia. Seurantajaksolla on hankkeen toiminnoissa kohdattu hankkeen ensisijaiseen kohderyhmään kuuluvia henkilöitä n. 80 ja vankilatyöntekijöitä ja muita sidosryhmän edustajia noin 150.

Vankiloiden välisten vankien siirtolupa-anomusten hyväksytyksi tuleminen vuoksi yksi vanki on jo polutettu opiskeluihin autoalalle, jota hän opiskelee Keravan vankilasta käsin. Opiskelu ja työluvut ovat hyvin vankilakohtaisia ja niiden saamiseksi vahva yhteistyöverkosto eri Rikosseuraamusalan henkilöiden kanssa on ensisijaista.

Osahankkeen toiminta on koostunut ohjaustilanteista toimistolla; puheluista kohderyhmään kuuluvien henkilöiden kanssa, vankilatyöstä (vierailut, ohjaus- ja neuvontatilanteet); etsivästä työstä (kohderyhmään kuuluvia henkilöitä on kohdattu 25 jalkautumiskerralla useita kymmeniä); infotilanteista, jotka on suunnattu vankila- ja kohderyhmään kuuluvia romaneja tapaaville muille toimijoille. Ryhmätoimintoina on järjestetty säännöllistä avointa vankityötoimintaa yhdessä Kris E-S:n muun toiminnan kanssa sekä erityisesti romaneille suunnattuja vankipäiviä ja perhepäiviä (mm. Linnanmäellä ja elokuvissa). Helsingin Diakonissalaitoksen kanssa toteutetulle leirille osallistui 28 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä.

Sidosryhmäyhteistyötä on seurantajaksolla tehty mm. seuraavien toimijatahojen kanssa: YKS-toimistot (yhdykskuntaseuraamus) KRITS, Rikosseuraamuslaitos, Vankien arviointikeskus, KRIS Tampere, Helsingin kaupungin sosiaalitoimi (sos. työntekijät, perhetyöntekijät), Helsingin kaupungin Nuorisoasiankeskus, Helsingin kaupungin opetusvirasto (myös hankkeen osatoteuttaja), Helsingin Diakonissalaitos (Kaalo, Vamos, myös hankkeen osatoteuttaja), useat vankilat (Riihimäki, Kestilä, Jokela, Mikkeli, Suomenlinna, Helsinki, Kerava). Yhteydenottoja on ollut myös muihin vankiloihin ja muista vankiloista.

Neuvontaa on annettu mm. seuraaviin asioihin liittyen: koulutusmahdollisuudet, koulutuspolut, opiskelu vankilassa ja opintojen jatkaminen sieltä vapauduttua, työkokeilut ja harjoittelut. Keskustelua on käyty paljon myös erilaisista elämäntilanteista ja taitekohdista, perheen vaikutuksesta sekä oman elämän haltuunotosta ja rikoskierteen katkaisemisesta.

Kris E-S:n hanketyö on ollut hyvin yksilöllistä kohtaamista, tukea ja neuvontaa. Hankkeen tavoittamia henkilöitä on ohjattu eteenpäin sillä ajatuksella, että ensin täytyy kartoittaa kokonaisuus ja vallitseva tilanne, jotta löydetään yhdessä voimaannuttavia keinoja saada elämä haltuun ja päästä myös koulutuksen kautta paremmin kiinni yhteiskuntaan. Kohderyhmä on tavoitettu hyvin ja yhteistyö on ollut luontevaa sekä kohderyhmän edustajien että muiden toimijoiden kanssa.

Vankilatyö ja em. kohderyhmän kanssa tehtävä etsivä työ ovat luonteeltaan hyvin erityisiä. Kohderyhmään kuuluvilla on paljon ennakkoluuloja viranomaisia kohtaan, ja heidän kynnyksensä puhua asioistaan on korkea. Ryhmään kuuluvat haluavat pääsääntöisesti asioida anonyymisti. Osa (24 henkilöä) on kertonut hanketyöntekijälle nimensä, mutta ei muita tietojaan. Tämän kohderyhmän osalta hankkeessa ei ole päästy em. syiden vuoksi keräämään aloitus- ja lopetuslomakkeilla osallistuneiden seurantatietoja. Luottamuksen rakentamiseen tarvitaan aikaa, toiveissa on, että myös tältä ryhmältä saadaan ainakin jonkin verran seurantatietoja hankkeen myöhemmässä vaiheessa. Tähän raporttiin kirjatut tiedot perustuvat hanketyöntekijän sekä osahankkeen vastuuhenkilön kirjalliseen ja suulliseen raportointiin.

Osahankkeen 1. maksatuskauden laskutettavat kustannukset ovat syntyneet hanketyöntekijän palkkakuluista.

Suomen Romanifoorumi ry.

Suomen Romanifoorumin osahankkeen tavoitteina ovat tiedon välittäminen hankkeesta ja sen toimenpiteistä jäsenjärjestöille, muille romanijärjestöille sekä yhteistyökumppaneille; romanien henkilöiden tiedottaminen ja ohjaaminen hankkeen toimenpiteisiin eri paikkakunnilla yhdessä Ohjaamojen ja oppilaitosten kanssa; hankkeen tulosten ja toimintamallien levittäminen myös paikkakunnille, joissa ei ole hankkeen osatoteuttajaa; eri kohderyhmiin kuuluvien henkilöiden ja järjestöjen kouluttaminen; yhteistyön kehittäminen Ohjaamojen ja oppilaitosten kanssa; oppilaiden siirtymävaiheiden ohjaus- ja mentoritoiminnan kehittäminen yhdessä oppilaitosten ja Ohjaamojen kanssa.

Osahankkeessa on edetty suunnitelman mukaisesti yhden osa-aikaisen työntekijän työpanoksen voimin.

Tiedotus

Seurantajaksolla Suomen Romanifoorumissa on järjestetty 6. tiedotustilaisuutta:

9.6 info-tilaisuus Haminassa, paikalla 17 osallistujaa

10.6 info-tilaisuus Imatralla, paikalla 12 osallistujaa

15.6 info-tilaisuus Lohjalla, paikalla n. 25 osallistujaa

20.8 info-tilaisuus Tampereella, paikalla n. 10 osallistujaa

27.8 info-tilaisuus Nurmijärvellä, paikalla n. 20 osallistujaa

28.8 info-tilaisuus Kiteellä, paikalla n. 25 osallistujaa

Tilaisuudet ovat olleet 15 – 120 minuutin mittaisia tietoiskuja. Niiden pääjärjestäjinä ovat toimineet paikalliset romaniyhdistykset. Tavoitteena on ollut tiedottaa hankkeesta ja kannustaa henkilöitä osallistumaan aktiivisesti sen toimenpiteisiin. Tilaisuuksien jälkeen on keskusteltu henkilökohtaisesti asiakkaiden kanssa. Yhteydenpitoa jatketaan edelleen.

Sähköinen tiedottaminen on aloitettu, hanketiedote jaettu sähköpostitse ja facebookilla. Tiedotuksessa pyritään avoimuuteen ja tiedon jakamiseen laaja-alaisesti. Seurantajaksolla on pidetty luento Romanien osallistaminen -seminaarissa 16.6, järjestäjänä Suomen Romaniasian neuvottelukunta. Lisäksi on järjestetty useita vuorovaikutteisia keskustelutilaisuuksia romanikulttuurin erityispiirteistä eri toimijoiden kanssa.

Ohjaus

Ohjaustyötä on tehty henkilökohtaisesti, asiakastapaamisten yhteydessä, info-iskujen yhteydessä, puhelimitse, sähköpostilla sekä facebookin välityksellä.

Levittäminen

Hankkeen tuloksia ja toimintamalleja levitetään myös paikkakunnille, joissa ei ole hankkeen osatoteuttajaa. Romanifoorumin toiminnan avulla hankkeen vaikutusalue on laajempi ja sen tuloksia saadaan jaettua useammalle paikkakunnalle ja alueelle. Esim. info-tilaisuuksissa on romaniväestön ohella tavoitettu myös viranomaisia, seurakuntien työntekijöitä, oppilaitosten edustajia sekä kolmannen sektorin toimijoita, jotka työssään kohtaavat romaniväestöä.

Koulutus

Eri kohderyhmiin kuuluvien henkilöiden ja järjestöjen kouluttaminen toteutetaan mm. laatimalla yhdessä kouluttajan, projektipäällikön ja -sihteerin kanssa romanien ohjaukseen liittyvän ja asiakaslähtöisyyttä edistävän koulutussuunnitelma sekä -materiaali. Materiaalin työstämistä ei ole vielä seurantajakson aikana aloitettu, koska se on tarkoitus toteuttaa yhteistyössä syksyllä alkavan Nevo tiija -hankkeen kanssa.

Kehittämistoiminta

Romanifoorumin yhteistyötä Ohjaamojen ja oppilaitosten kanssa on seurantajaksolla kehitetty mm. tutustumiskäynneillä ja tapaamisilla: 16.8 Espoon Ohjaamo; 30.8 Valtakunnallisen Kohtaamo-hankkeen projektipäällikön tapaaminen. Tutustumiskäyntien ja keskustelujen pohjalta on noussut konkreettisia toimenpide-ehdotuksia mm. romaninuorille suunnatuista Ohjaamo-illoista sekä työntekijöiden koulustilaisuuksista, ja on myös esitetty toive romanitaustaisesta työntekijäresurssista.

Oppilaiden siirtymävaiheiden ohjaus- ja mentoritoiminnan kehittämistä on toteutettu seurantajaksolla yhdessä oppilaitosten ja ohjaamojen kanssa seuraavasti: Espoon Ohjaamokäynnin yhteydessä on ideoitu romaninuorille suunnattua ”Ohjaamo-iltaa”; on suunniteltu osallistumisen toteuttamistapaa tulossa olevaan Vantaan Varia -oppilaitoksen mentoritapahtumaan 12.10.2016.

Suomen Romanifoorumin oman toiminnan ja yhteistyön kehittäminen

Hankkeen käynnistyttyä on jo nyt todettu, että oma toiminta ja verkostoyhteistyö ovat vahvistuneet ja kehittyneet erityisesti koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheiden tukemisessa. On saatu käyttöön lisää tietoa ja kontakteja. Verkostoyhteistyö Tsetanes naal- ja Nevo tiija -hankkeiden osatoteuttajien kanssa on aloitettu

sekä tehty useita tutustumiskäyntejä pääkaupunkiseudun kolmannen sektorin toimijoihin, oppilaitoksiin ja Ohjaamoihin.

Osahankkeen 1. maksatuskauden laskutettavat kustannukset ovat syntyneet hanketyöntekijän palkkakuluista.

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö (hankesuunnitelmassa Helsingin Diakoniaopisto, rahoittajalta on saatu lupa muutokseen)

HDL:n tavoitteena osatoteuttajana on pedagogisen ohjauksen kehittämisen sekä pääkaupunkiseudun vankiloiden ja Itä-Helsingin päihteitä käyttävien nuorten tavoittaminen. Kohderyhmään kuuluvat erityisesti romanimiehet sekä peruskoulun keskeyttäneet, peruskoulua käyvät ja 2.asteella opiskelevat nuoret romanit.

Toiminta on lähtenyt hyvin ja suunnitelman mukaisesti käyntiin yhden osa-aikaisen hanketyöntekijän voimin. Toinen hanketyöntekijä rekrytoidaan syksyn 2016 aikana (aloitus 1.10.2016).

Seurantajakson aikana on tehty verkostotyötä ja kohderyhmän pariin jalkautuvaa etsivää työtä. Osahankkeen työskentely tavoitteidensa saavuttamiseksi on hankkeen alussa merkinnyt toimintaa, jossa on rakennettu alliansseja ja yhteistyötä. On mm. kartoitettu ja tavoitettu keskeisiä toimijoita, jotta hankkeen kohderyhmä on mahdollista tavoittaa sekä jo valmiina olevat resurssit ja hyvät käytänteet pystytään hyödyntämään uutta koulutuspolkuja ja elämänhallintaa vahvistavaa toimintamallia kehitettäessä. Hankkeen alussa verkostoituminen ja yhteiskehittelyn pohjan luominen on ollut tärkeää, jotta kohderyhmälle olisi mahdollista luoda parempia ja uusia palveluja.

Hanketyössä on hyödynnetty Vamos-toiminnan kokemusta ja osaamista. Työn pohjaksi on kerätty relevanttia tietoa kohderyhmään kuuluvien nuorten ulkopuolisuudesta ja sen syistä. Tilanteen kartoitusta varten on haastateltu kokemusasiantuntijoina nuoria sekä verkostoiduttu hankkeen osa-toteuttajien ja muiden hankkeelle keskeisten toimijoiden kanssa. Verkostoitumisessa lähtökohtana on ollut, että se tukee hankkeen tavoitteiden toteutumista. Tämä on hyvin tärkeää tulosten kannalta, koska kontaktin luominen syrjäytymisvaarassa oleviin ihmisryhmiin sekä motivoiminen uusien hankkeissa luotavien palveluiden käyttämiseen vaatii paljon toiminnan perustan ja luottamuksen rakentamista. Verkostojen luominen on käytännössä alkuun tarkoittanut pääosin jalkautumista verkostoihin ja hankkeesta tiedottamista. Verkostojen edustajien kanssa on yhdessä jalkaututtu kohderyhmän pariin.

Verkostotyö

Verkostotyötä on tehty mm. Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuollossa. Hankkeen esittelyn lisäksi lastensuojelun jälkihuollon kanssa on pohdittu asiakasohjauksen mahdollisuuksia. On sovittu, että yhteistyötä tullaan tekemään ja heidän nuorten romaniasiakkaiden polkua Vamokseen ja romanihankkeissa kehitettävään toimintamalliin tullaan kokeilemaan. Koulutukseen liittyvät asiat ovat olennainen asia kaikessa yhteistyössä.

Yhteistyössä HDL Erityispäiväkeskus Kaalon kanssa Vamoksen romanihanke on jalkautunut Itä-Helsingin kaduille. Jalkautumisessa on myös verkostoiduttu Helsingin kaupungin jalkautuvan alueellisen lähityön kanssa: tiedotettu hankkeesta, vaihdettu osaamista ja saatu hyvää perehdytystä Itä-Helsingin kaduilla liikkuvista nuorista. Kadulla tehtävässä ja kaikkien palveluiden ulkopuolella olevien päihteitä käyttävien nuorten tavoittaminen on pitkä prosessi ja itse kadulla oleminen vaatii aikaa, jotta luottamusta saadaan herätettyä kohderyhmän parissa ja luotua luottamuksellinen kohderyhmän nuoriin ja nuorisoryhmiin.

Kaduille jalkautumisten jälkeen ensituntuma on, että itse kadulla oleminen ja läsnäolo ovat merkityksellisiä. Tässä kohderyhmässä syrjäytyminen on jo niin pitkällä, että erilaiset osallisuuteen ja hyvinvointiin vaikuttavat interventiot ovat haastavia ja kestää aikaa päästä nuoren kanssa positioon, joka mahdollistaisi sosiaalisia ja henkilökohtaisia muutoksia sekä parantaisi heidän toimintaedellytyksiään. Kuitenkin silloin kun työssä korostuu läsnäolo ja luottamuksen luominen, niin sitä kautta mahdollistuu haittojen vähentäminen ja

neuvonta erilaisesta riski-käyttäytymisestä sekä neuvonta ja palveluohjaus asianmukaisiin terveys- ja sosiaalipalveluihin.

Hankkeessa on myös verkostoiduttu ja toimittu mm.:

- Vamoksen peruskoulustartin kanssa on käyty läpi heidän palvelunsa piirissä aiemmin olleita romaninuoria. Prosessi on käynnissä pohtia eri yhteistyötahojen ja nuorten kanssa, että millaisia tukitoimia tarvittaisiin peruskoulun käynnin rinnalle, etteivät opinnot jäisi kesken ja peruskoulu saataisiin suoritettua rakentamalla kestäviä koulutuspolkua.
- Kriminaalihuollon tukisäätiön Nuorten päivätoimintakeskuksen kanssa, jossa on tiedotettu hankkeesta ja pohdittu yhdessä mahdollisia yhteisiä toimintoja romaninuorten kanssa.
- Sovinto ry:ssä on tiedotettu hankkeesta ja sen tavoitteista sekä pohdittu mahdollisia asiakasohjauksia ja niiden mahdollisuuksia puolin ja toisin.
- Au Mensa on Suomen romaniyhdistyksen nuorisoprojekti. Heille on tiedotettu Vamoksen romanihankkeista, pohdittu asiakasohjausta ja yhteisen romaninuorten vanhempainillan mahdollisuuksia.
- Helsingin kaupungin nuorisoasiankeskuksella on romanityötä tekevien nuorisotyöntekijöiden verkosto. Verkoston kanssa on oltu yhteydessä ja Vamoksen hanketoimintaa ja -tavoitteita esitellään seuraavassa kokouksessa Malminkartanon nuorisotalolla 26.9.2016
- Tämän lisäksi on verkostoiduttu hankkeen osatoteuttajien kanssa kuten Suomen romanifoorumi, Järvenpään seurakuntaopisto ja KRIS E-S ry, jonka ohjaamaan romanivankien ryhmään on jalkauduttu ja tutustuttu. Osatoteuttajien kanssa on vaihdettu osaamista ja pohdittu hankkeen kehittämisen kohdalta keskeisiä teemoja sekä asiakasohjausta, jotta hankkeessa voidaan aidosti luoda romaninuorten tarvitsemansa toimintamalli, johon heidät saa aktivoitua.

Osahankkeen 1. maksatuskauden laskutettavat kustannukset ovat syntyneet hanketyöntekijän palkkakuluista.

Otavan Opisto

Otavan Opiston tavoitteena hankkeen osatoteuttajana on koulutuspolkujen sujuvoittaminen liittyen 2. asteen koulutukseen ja korkeakoulutukseen siirtymiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään koulutukseen hakeutumiseen ja opinnoista valmistumiseen. Tavoitteena on luoda malli koulutusmyönteisyyden vahvistamiseen, nuorten vertaistukeen opinnoissa sekä vaihtoehtoisten opiskelupolkujen tukemiseen niin nuorten kuin vanhempienkin osalta. Otavan opisto on mukana hankkeessa kehitettävän pedagogisen toimintakonseptin kehittämisessä. Hankkeessa hyödynnetään jo kehitettyjä toimintoja (mm. lähituettu verkkopolku) ja viedään niitä eteenpäin kohderyhmälle soveltuviksi. Osahanke tekee yhteistyötä muiden osahankkeiden (erityisesti Kris E-S, HDL) kanssa.

Osahankkeen toiminta on lähtenyt vahvasti ja suunnitelman mukaisesti käyntiin heti huhtikuussa 2016, jolloin osa-aikainen (60 %) hanketyöntekijä aloitti työnsä. Hankkeen kahden muun, pienemmällä työajalla mukana olevien, hanketyöntekijöiden työpanosta on käytetty hankesuunnitteluun, tiedottamiseen sekä verkostoitumiseen.

Seurantajaksolla on järjestetty seuraavaa toimintaa:

Tiedotus

Hankkeesta tiedotettiin alueen romaneille vapputapahtumassa 30.4.2016 (mukana tapahtumassa noin 60–70). Yleisessä tapahtumassa jaettu tieto tavoittaa mahdollisimman monia romaneja, ja sen kautta pystytään toteuttamaan hankkeen suunnitelmia. Mitä enemmän hanke on esillä ja hanke toimii läpinäkyvästi kentällä, sitä paremmin se otetaan vastaan.

Tiedotus valtaväestön suuntaan: Mikkelin kaupunginjohtajan tapaaminen 18.4.2016. Mikkelin kaupunki tukee hanketta mm. tarjoamalla maksuttomat tilat nuorten ohjaus- ja oppimiskahvilaan. Lisäksi osahankkeella on ollut tiivistä yhteydenpitoa Itä-Suomen aluehallintoviraston suunnittelija Helena Valentinin kanssa.

Nuorille suunnattu toiminta

Oppisopimuskoulutuksiin tutustuttiin keväällä (mukana 5 nuorta) ja kesällä järjestettiin Mediapaja -päivät (mukana 15 – 17 osallistujaa). Päivillä tehtiin yhdessä verkkomediaa ja tutustuttiin eri media-alan koulutuksiin kuten media-assistentin opintoihin. Samalla tehtiin kartoitusta romaninuorten opiskeluiden/syksyn tilanteesta

On järjestetty ohjaus- ja oppimiskahvila nuorille. Kahvilassa on tarjottu tukea/apua opiskeluun sekä opastettu opintoraha-avustusten täyttämässä. Kahvilat tukevat nuoria opiskelussa, ja yhdessä oleminen tukee ja vahvistaa heidän omaa identiteettiään ja kulttuuriaan. Alussa on pyritty kartoittamaan, ketkä tarvitsevat tukea opiskeluissaan. Mukana kahvilailloissa on ollut 10–20 nuorta.

Muu toiminta

Otava Akatemia -idea on suunniteltu ja ensimmäinen tapaaminen firmojen/paikallisten yrittäjien ja romaneiden kanssa on suunniteltu pidettäväksi marraskuussa. Vuosittain järjestettävän Otava Akatemian tavoitteena on luoda siltaa koulutuksen ja työelämän välille, madaltaa työnantajien kynnystä palkata romanitaustaisia työntekijöitä ja rohkaista romaneja työnhakijoiksi.

Hankkeen 1. maksatuskauden kustannukset ovat muodostuneet hanketyön palkkakustannuksista.

Seurakuntaopisto

Seurakuntaopiston osahankkeen tavoitteena on sujuvoittaa nuorten ja aikuisten romanitaustaisten henkilöiden opinto- ja työhön siirtymispolkuja etsimällä ja vahvistamalla ohjauksen menetelmiä ja malleja sekä toimivia rakenteita ja uria tukevia verkostoja. Hankkeessa hyödynnetään jo olemassa olevia verkostoja. Tavoitteena on myös monikulttuurisuus- ja moninaisuusosaamisen vahvistaminen niin romanitaustaisten kuin ei-romanitaustaisten toimijoiden keskuudessa. Tavoitteena onkin vuorovaikutustaitojen parantaminen ja sujuvuuden lisääminen palveluohjauksessa. Tavoitteena on selkeyttää ja löytää toimintamalleja, joiden avulla romanien siirtymät ura- ja opiskelupolulla helpottuvat. Toiminnassa käytetään valmentavaa työtettä sekä assosiaatio- ja sosiaalipedagogista lähestymistapaa.

Toiminta Seurakuntaopiston osahankkeessa on lähtenyt käyntiin heti huhtikuussa 2014, kun hankkeen ensimmäinen osa-aikainen työntekijä aloitti työnsä. Toinen osa-aikainen työntekijä saatiin mukaan elokuussa 2016.

Kartoitus- ja verkostotyö

Seurakuntaopiston osatoteutus on seurantajakson aikana edennyt valmisteluvaiheen osaan, jossa verkostoja on vahvistettu ja työskentely hankkeen tavoitteiden edistämiseksi on tätä kautta saatu hyvään vauhtiin.

Toimintojen valmistelutyö ja yhteistyö

Hanketyöntekijät ovat valmistelleet ja suunnitelleet toimintoja ja etsineet lisää tietoa työn perustaksi. Alustavaa työtä on seurantajaksolla tehty mm. syksyllä alkavaksi suunnitellun romaninuorille suunnatun kurssin toteuttamiseksi. Yhteistyötä on alkavan koulutuksen ja hankkeen muiden toimintojen tiimoilta on Seurakuntaopiston osahankkeessa tehty niin Ohjaamojen, koulutusorganisaatioiden, työhallinnon toimijoiden kuin muiden hankkeen osatoteuttajien (esim. Salon kaupunki) sekä useiden alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa. Maksatuskauden toimenpiteet ovat olleet hankesuunnitelman tavoitteiden mukaisia.

Tiedottaminen, viestintä

Hankkeesta on tiedotettu Seurakuntaopistolla sisäisesti sekä ulkopuolisesti eri sidosryhmien tapaamisissa sekä osahankkeen omien tiedotuskanavien avulla. Koko hankkeen tiedotetta on levitetty omien verkostojen kautta.

Hankkeen 1. maksatuskauden kustannukset ovat muodostuneet hanketyön palkkakustannuksista.

Helsingin kaupunki

Helsingin kaupungin osahankkeen tavoitteena on edistää opintojen nivelvaiheiden sujumista, ehkäistä opintojen keskeyttämistä, tukea yksilöllisten opintopolkujen rakentamista, vahvistaa aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista sekä luoda työllistymistä tukevia toimintatapoja. Kokonaisuutena osahankkeen avulla pyritään romaninuorten koulutuspolkujen varmistamiseen ja sitä kautta romanien koulutustason nostamiseen.

Osahanke on lähtenyt käyntiin täydellä teholla 1.7.2016, kun projektikoordinaattorina työskentelevä hanketyöntekijä aloitti työnsä. Toteutetut toiminnot ovat olleet hankesuunnitelman mukaisia.

Perehtyminen toimintakenttään

Osahankkeessa aloitettiin työskentely perehtymisellä opetusviraston aikaisempaan hanketoimintaan ja projektihallintoon sekä niihin liittyviin käytäntöihin ja työkaluihin. Hanketyöntekijä on seurantajakson aikana tavannut opetusviraston alaisuudessa eri linjoilla työskenteleviä koulutuksen asiantuntijoita, joiden toimenkuva tai työkokemus liittyy olennaisella tavalla sekä romanityöhön että koulutuksellisen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kohentamiseen. Samalla hän on koostanut tietoja aikaisemmista Suomessa ja muualla Euroopassa romanien parissa tehdyistä projekteista, hankkeista, akateemisesta tutkimuksesta ja koulutustilanteen parantamiseen tähdänneistä toimenpiteistä (4.–19.7.2016).

Kartoitustyö

Yhden toimintalinjan hankkeen osatoteutuksessa muodostaa tiedonkeruu ja romanien koulutustilanteen kartoitus, ja sen perustaksi valmistui tutkimukseen, aikaisempiin selvityksiin sekä hankekokemuksiin perustuva kirjallinen tilannekatsaus *"Romanit ja koulutusjärjestelmä – mitä aiheesta tiedetään?"* (20.–26.7.2016). Katsaus kokoaa yhteen romanien koulutustilannetta koskevia tämänhetkisen tietoja ja osoittaa niissä olevia olennaisia puutteita opetuksen, oppilaiden tuen ja ohjauksen kehittämisen kannalta – esimerkiksi Helsingin romanioppilaiden tilanteesta ei ole olemassa tutkimustietoon perustuvaa käsitystä eikä tällä vuosikymmenellä ole tehty yhtäkään kattavaa selvitystä asian tiimoilta.

Helsingin romanitaustaisten oppilaiden ja opiskelijoiden löytämiseksi ja heidän asemansa ymmärtämiseksi sekä romanikulttuurin huomioimisen tilan hahmottamiseksi päätettiin osahankkeen toimesta valmistella oppilaitoksille internet-sovelluksella (Digium Enterprise) toteuttava kyselytutkimus, jonka sisällöllisen valmistelun ja teknisen toteutuksen kysymyksiin projektikoordinaattori perehtyi tilannekatsauksen valmistuttua (1.–5.8.2016). Kyselytutkimus lähetetään opinto-ohjaajille ja kuraattoreille syksyllä 2016 lukuvuoden pyörähdettyä käyntiin, jolloin oppilaitosten henkilöstön voi olettaa jo tuntevan sen hetkiset oppilaat.

Tiedotus

Ensimmäinen esitys, joka käsitteli nyt meneillään olevaa Tsetanes naal -hanketta ja sen suunnitelmia sekä romanitaustaisten opiskelijoiden koulutustilannetta em. tilannekatsauksen pohjalta, pidettiin Helsingin toisen asteen oppilaitosten kuraattorien ja psykologien lukuvuoden avaustilaisuudessa 8.8.2016. Paikalla oli noin 50 kuulijaa ammattiopiston eri toimialoilta ja lukioista. Romaniteema herätti paikallaolijoissa huomattavaa kiinnostusta ja nostatti yleistä keskustelua osallisuuden toteutumisen haasteista. Tässä vaiheessa hankkeen toimintaa verkostoituminen ja tiedon levittäminen hankkeesta alan toimijoiden keskuuteen esimerkiksi olemalla läsnä Stadin ammattiopiston erilaisissa tilaisuuksissa muodosti yhden olennaisista toimintamuodoista.

Yhteistyö

Osahanke on tehnyt yhteistyötä muiden hankkeen toimijoiden kanssa (esim. Kris E-S, Tampere, HDL) sekä useiden sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä on tehty myös nuorisosiainkeskuksen Nevo tiija -hankkeen osahankkeen kanssa. Tähän liittyen elokuussa 2016 tutustuttiin toimijoihin ja suunniteltiin sekä aikataulutettiin tulevaa yhdessä järjestettävää toimintaa (esim. koulutus- ja työaiheiset pajat, leirit, nuorten vertaistoiminta).

Hankkeen toimenpiteitä koskevia suunnitelmia on hieman tarkennettu opetusviraston sisäisten toimien osalta paikantamalla oppilaitoksissa jo käytössä olevia tehostetun tuen ja ohjauksen malleja, ja hahmottelemalla näiden pohjalta romanioppilaiden kohdalle jatkossa sovellettavia käytäntöjä (esim. eri yläasteet kattavan romanioppilaiden moniammatillisen ohjausryhmän muodostaminen). Nämä toimet ovat kaikki kuitenkin hankkeen suunnitelman hengen ja lopputavoitteiden mukaisia.

Osahankkeen 1. maksatuskauden laskutettavat kustannukset ovat syntyneet hanketyöntekijän palkkakuluista.

Salon kaupunki

Salon kaupungin osahankkeen tavoitteena on parantaa Salon romanien koulutustasoa ja työllistymismahdollisuuksia järjestämällä yksilöityjä ja räätälöityjä polkuja työelämään opiskelun kautta. Tavoitteena on myös luoda Saloon toimiva viranomaisten, romanien ja muiden sidosryhmien välinen yhteistyöverkosto tukemaan nivelvaiheissa ja koulutuspoluilla etenemistä. Lisäksi hanke mahdollistaa kaupungin roolin kehittymisen romanien koulutuksen järjestäjänä. Onnistuneita käytäntöjä voidaan mallintaa myöhemmin muiden heikossa koulutus- ja työmarkkina-asemassa olevien ryhmien kanssa.

Salon osahankkeessa tehdään tiivistä hankeyhteistyötä mm. Seurakuntaopiston osahankkeen kanssa. Tavoitteisiin pyritään kartoittamisen, poluttamisen, opiskeluvalmennuksen, verkostoyhteistyön sekä viestinnän, arvioinnin ja seurannan avulla.

Osahankkeen toiminta on alkanut varsinaisesti kesäkuussa 2016, kun hankkeen osa-aikainen hanketyöntekijä aloitti työnsä. Toiminta on lähtenyt mukavasti käyntiin ja se on ollut suunnitelman mukaista.

Seurantajakson aikana on tehty seuraavia asioita:

- Hankkeen toiminnan aloittaminen Salossa: työntekijän rekrytointi
- tarkennetun toimintasuunnitelman laatiminen
- viestintäsuunnitelman laatiminen ja sen mukaisten toimenpiteiden aloittaminen
- asiakastyön ja kartoitusten aloittaminen
- asiakkaiden ohjaaminen ja poluttaminen eteenpäin
- asiantuntijaverkoston suunnitteleminen
- paikallisen ohjausryhmän muodostaminen
- romaniklubin toiminnan pilotointi
- hankkeen osatoteutukselle tullaan perustamaan paikallinen ohjausryhmä, joka kutsutaan kokoon ensimmäisen kerran loka-marraskuussa.

Kuvaus toiminnoista:

Opiskelijan tuettu polku -toiminta on edennyt hyvin ja asiakkuudessa on nyt 12 romania, joita on polutettu ja ohjattu eteenpäin oppisopimusta, työllistymistä, amk-opintoja, yliopisto-opintoja, työkokeilua ja koulutusvaihtoehtoja koskevilla asioilla. Aktiivinen asiakastyö aloitettiin elokuun puolenvälin jälkeen.

Verkostoyhteistyö sekä eri toimijoiden välisen vuorovaikutuksen ja osaamisen vahvistaminen nivelvaiheiden tukemisessa – verkostoyhteistyö on aloitettu asiakkaiden kanssa viranomaisessa asiointilla, jolloin hanketyöntekijä on kertonut hankkeen tavoitteista ja toimenpiteistä. Paikallinen asiantuntijaverkosto

kootaan hanketyöntekijän laatiman luonnoksen perusteella ja kutsutaan kokoon lokakuun aikana ensimmäisen kerran.

Viestintä – hanketyöntekijä on laatinut osatoteutukselle viestintäsuunnitelman, jonka mukaisesti toiminnasta tiedotetaan (mm. artikkeli paikalliseen sanomalehteen). Lisäksi hanketyöntekijä tiedottaa ajankohtaisista asioista ja tapahtumista paikkakunnan romaniyhteisöä Facebookiin perustetun suljetun ryhmän kautta. Muu romaniyhteisön sisäinen tiedottaminen tapahtuu tapaamisten, puhelujen, sähköpostien ja Romaniklubitoiminnan kautta.

Osahankkeen 1. maksatuskauden kustannukset aiheutuvat hankekoordinaattorin henkilöstökuluista ja hankesuunnitelman mukaisista ostopalvelukuluista.

Tampereen kaupunki

Tampereen kaupungin osahankkeen tavoitteena on romaninuorten tuleminen perusopetuksen loppuvaiheessa. Osahankkeessa kehitetään kokonaisvaltainen koulussa olevien romaninuorten tukimalli, jota voidaan hankkeen päätyttyä hyödyntää laajemmin valtakunnallisesti. Tampereen kaupungin osahanke koostuu kahdesta toisiaan tukevasta osiosta, joiden avulla koulutusjärjestelmän eri asteilla vahvistetaan romaninuorten mahdollisuuksia edetä koulutuspolulla. Erytystä huomiota kiinnitetään siirtymävaiheisiin sekä päättötodistuksen saamiseen. Rakennettavaa toimintamallia tehdään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa (mm. romani- ja muut järjestöt, seurakunnat). Yhteistyötä tehdään myös hankkeen muiden osatoteuttajien kanssa.

Tampereen kaupungin osahanke saatiin käynnistymään elokuussa 2016, kun hanketyöntekijä aloitti tehtävässään. Seuranta-aikana päästiin Tampereellakin jo hyvin aloittamaan suunnitelman mukaisia toimia.

Elokuun aikana hanketyöntekijä on tutustunut hankesuunnitelmaan ja muokannut osahankkeen käyttöön toimivat tilat.

Kartoitus- ja verkostotyö

Hanketyöntekijä on tavannut, kokoustanut ja ollut muulla tavalla yhteydessä erilaisten sidosryhmien edustajien kanssa, niin kaupungin sisäisten kuin ulkoistenkin (mm. koulutus, erit. perusopetus; sosiaalipalvelut, erit. lastensuojelu ja perhetyö, sijoitusyksiköt; perhekoti, Ohjaamot, RISE, seurakunnat, yhdistykset, järjestöt) kanssa. Eri toimijoiden edustajia on opastettu romanikulttuuriin liittyvissä kysymyksissä ja syntyneissä haasteellisissa tilanteissa. Verkostoitumisen ohella on päästy kartoittamaan vallitsevaa tilannetta ja kehittämistarpeita monesta näkökulmasta. Osahankkeessa tehdään yhteistyötä myös hankkeen muiden osatoteuttajien kanssa (mm. Helsingin kaupunki, Otavan Opisto).

Toiminnallinen työskentely

Hanketyöntekijä on ollut tiiviissä yhteydessä nuoriin ja heidän vanhempiinsa. Työ on näiltä osin sisältänyt ohjausta ja neuvontaa sekä luottamuksen rakentamista. Työmuotoina on ollut ratkaisukeskeiseen suunnitelmaan perustuvat ryhmä- ja yksilöohjaukset, jotka ovat liittyneet koulunkäyntiin ja vapaa-ajan toimintoihin. Työ on intensiivistä työtä, jossa nuori otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti. Nuoren tausta ja -koulutus ja opiskelutaidot huomioidaan opiskelusuunnitelmaa tehtäessä. Nuorilla on monia ongelmia taustalla ja he tarvitsevat erilaisia valistustyötä sekä kokonaisvaltaista kasvun tukemista. Työntekijä on järjestänyt myös sellaisia tilaisuuksia, missä ovat olleet läsnä sekä nuoret että heidän huoltajansa. Konkreettisenä tukitoimenpiteenä ovat olleet puhelinherätykset niille nuorille, joilla on vaikeuksia lähteä aamulla kouluun. Hankkeen toiminnoissa on ollut mukana tähän mennessä noin 10 nuorta.

Tiedottaminen, viestintä

Seurantajakson aikana hanketta on esitelty sekä romaniyhteisölle että muiden sidosryhmien edustajille. Osahankkeen oman esitteen suunnittelua on myös aloitettu (toteutui syyskuussa 2016). Osahankkeen kautta on levitetty tietoa sekä alueellisesta toiminnasta että koko hankkeen toiminnoista eri puolilla Suomea.

Tampereen osahanke oli yhteistyössä mukana Suomen Romanifoorumin kanssa 20.8 järjestetyssä infotilaisuudessa. 26.8 järjestimme hankeinfo -tilaisuuden Tampereen koulujen kuraattorille ja koulutyöntekijöille, mukana oli 25 osallistujaa.

Osahankkeen 1. maksatuskauden kustannukset aiheutuvat hanketyöntekijän palkkakuluista.